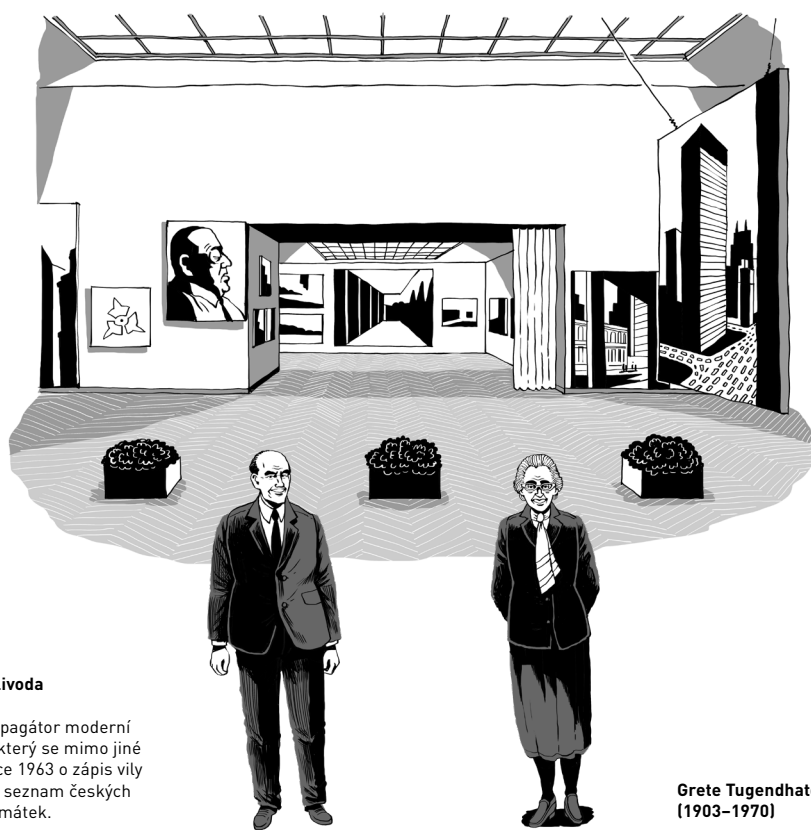

VILA A JEJÍ PAMÁTKOVÁ OBNOVA

Rodinný dům manželů Tugendhatových byl postaven podle návrhu architekta **Ludwiga Miese van der Rohe** v letech 1929–1930. Jedinost brněnské vily spočívá v její formální architektonické čistotě, zasazení do přírodního rámce a vzájemném prolínání prostor, ale i v technickém a konstrukčním řešení a užití ušlechtilých materiálů. Stala se ikonickou stavbou brněnské moderní výstavby a zaujímá významné postavení i v celosvětovém měřítku. Rodina byla nucena již v první polovině roku 1938 před hrozícími nacistickými pogromy vilu opustit. Tu zabavilo počátkem října 1939 gestapo a hrozila jí buď radikální přestavba, či dokonce demolice.

První snahy o obnovu a důstojné kulturní využití jedné z nejslavnějších vilových staveb se datují až od počátku 60. let minulého století. Iniciátorem a hybatelem veškerého dění byl brněnský architekt **František Kalivoda**, který také navázal osobní kontakty s Gretou Tugendhatovou. Ta pak v listopadu 1967 poprvé od roku 1938 navštívila Brno a svůj dům.

František Kalivoda
(1913–1971)

Architekt, propagátor moderní architektury, který se mimo jiné zasloužil v roce 1963 o zápis vily Tugendhat na seznam českých kulturních památek.

Grete Tugendhatová
(1903–1970)

Markéta Roderová-Müllerová
Autorka vegetační složky zahrady vily Tugendhat, patřila k prvním profesionálním zahradním architektkám v Československu a k nejdůležitějším zakladatelkám oboru, propagujícím zejména pěstování trvalek.

V rámci výstavy díla Ludwiga Miese van der Rohe v Domě umění v Brně se dne 17. ledna 1969 konal přednáškový večer, na kterém vystoupila i **Grete Tugendhatová**. Právě přednáška původní majitelky vily se stala jedním z důležitých pramenů pro detailní poznání domu a jeho architekta. V dubnu 1969 jednal František Kalivoda s **Markétou Roderovou-Müllerovou** o obnově zahrady, která spolupracovala s Miesem na jejím návrhu, a byla připravena vypracovat plán osázení zahrady podle Miesovy koncepce (včetně vybavení zimní zahrady). Avšak nástup normalizační politiky a úmrtí hlavních protagonistů přípravy realizace památkové obnovy výrazně zpomalily a nakonec zcela zastavily.

KALENDÁRIUM

1963	zápis na seznam kulturních památek České republiky
1980–1985	první památková obnova
1994	vila Tugendhat pod správou Muzea města Brna a zpřístupněna veřejnosti
1995	zápis na seznam českých národních kulturních památek
2001	zápis na seznam světového kulturního dědictví UNESCO
2010–2012	druhá památková obnova

Až počátkem osmdesátých let 20. století proběhla **první obnova a rekonstrukce vily Tugendhat**. Vila pak sloužila k reprezentaci a ubytování pro významné hosty města. Zpřístupnění vily veřejnosti se prosadit nepodařilo, povedlo se však to hlavní – fyzická záchrana vily Tugendhat pro další generace.

Teprve v porevoluční době rozhodla Rada města Brna v roce 1993 o kulturním využití objektu. A to po více než dvaceti letech neutuchající snahy domácích i zahraničních odborníků o zpřístupnění vily veřejnosti. Muzeum města Brna dostalo vilu do správy 1. července 1994 a následně ji otevřelo veřejnosti jako **instalovanou památku moderní architektury** – první v České republice. Poslední památková obnova, která vile navrátila po mnoha letech zpět její původní podobu, proběhla po náročné přípravě v letech 2010 až 2012. Důraz byl kladen zejména na dochování originálních materiálů i technického vybavení se zájmem co nejvíce se přiblížit prvotnímu stavu domu. Vila Tugendhat je nyní mimořádnou památkou světové moderní architektury, prezentující dokonalou symbiózu muzejního prostředí a zároveň živého, plně funkčního stavebního organismu.

ÚKOLY

- Jaké prvky/details si myslíš, že zůstaly ve vile původní ze 30. let?
 - zarážky dveří
 - židle Brno
 - onyxová stěna
 - stropní svítidla
 - knihovna
 - bílý vlněný koberec
- Jak by vypadala vila, pokud byste se památkové obnovy měli chopit vy sami?
- Hledali byste pro dům jiné využití, než jaké má v současnosti?
- Co byste si v domě přáli mít?
- Využij tento obrázek ↗ k rozvinutí vlastních nápadů na rekonstrukci.

Najdeš na fasádě tzv. restaurátorské okénko? Většina dochovaných fotografií z meziválečného období je černobílá, takže se do současnosti mnoho lidí mylně domnívá, že měla vila tradiční bílou fasádu, zejména v brněnském prostředí se hovoří o tzv. bílém funkcionalismu. Při pohledu na odkryté původní vrstvy venkovní omítky je však viditelný jemně pískový odstín.

VĚDĚLI JSTE,...

že na ploše vedle dveří vedoucích z pokojů chlapců na terasu byla v průběhu poslední památkové obnovy nalezena soustava otisků dětských i dospělých dlaní? Po průzkumu bylo zřejmé, že se nachází na vrstvách z 30. let, tudíž snad patřily členům rodiny.

Edukační listy připravilo Studijní a dokumentační centrum vily Tugendhat jako součást programu oslav Vila Tugendhat 90, nad nímž přijala záštitu Česká komise pro UNESCO, a byly realizovány s finanční podporou MK ČR. Koncepce a zpracování: Ludmila Haasová Odborná redakce: SDC-VT Grafické zpracování: Atelier Zidlicky Ilustrace: Vojtěch Šeda